

Методология за определяне на подпомагането по интервенция „Насърчаване намаляването на употребата на продуктите за растителна защита и торове през контрол в краен продукт“¹

Компенсаторните плащания по това направление имат за цел насърчаване на земеделските производители да ограничават употребата на пестициди в растениевъдството.

В настоящата ОСП са засилени климатичните и екологичните измерения. Европейската стратегия „От фермата до трапезата“, която е част от „Зелената сделка“ в селското стопанство, предвижда намаляване на употребата на химически препарати с 50%, на торовете с 20 на сто до 2030 г. Намаляване употребата на минерални торове и химични пестицидни средства. ще окаже позитивен ефект върху околната среда и съхраняване на биоразнообразието. За постигане на тези цели земеделските стопани се насърчават да използват технологии за прецизно земеделие, и техники за интегрирано управление на вредителите; които допринасят за оптимизиране на употреба на торове и пестициди. Намаляване на нивата за употреба на препарати за растителна защита и инвестициите за прилагане на алтернативни щадящи околната среда технологии за производство на растениевъдна продукция и за намаляване на вредното влияние на земеделието върху вода, въздух и почви, както и за производството на по-чиста и безопасна за здравето храна.

Методологията за изчисляване е в съответствие с Регламент(ЕС) 2021/2115 се базира на предоставените фишове за мярката от МЗ. Съгласно чл.70 от регламента за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, плащанията се отпускат за покриване задължения, които: а) надхвърлят съответните законоустановени изисквания за управление и стандартите за ДЗЕС; б) надхвърлят съответните минимални изисквания за използване на торове и на продукти за растителна защита, или за хуманно отношение към животните, както и съответните други задължителни изисквания, установени в националното право и в правото на Съюза; в) надхвърлят условията, установени за поддържането на земеделските площи в съответствие с член 4, параграф 2. Допълнително е взета в предвид и директива 2009/128/ЕО на ЕП и на Съвета от 2009 година за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди.

За извършване на актуализацията са използвани официални статистически източници на МЗ и НСИ, отнасящи се до производствени и икономически показатели, включени в методологията на изчисляване. При отсъствие на официални статистически данни са използвани експертни оценки и са събрани данни от научно-изследователски проучвания и други реферирани публикации. Изчисленията са актуализирани с наличните данни за периода 2021 г. до второ тримесечие на 2022 г., като основната част от актуализацията обхваща цените на вложенията и крайната продукция, като поради липса на данни за използваните количества и производителността, тези показатели са базирани на последни налични и на експертни разчети.

Основните принципи при разработване на методологията за изчисляване на плащанията е идентифициране и остойностяване на допълнително направени разходи и пропуснатите ползи, произтичащи от поетите задължения, като се вземат предвид определените целеви стойности. Допусканията в методологията е че заложените дейности по мярката за намаляване на употребата на пестициди и водят до намаляване на рискове за качеството на

¹Преглед и обосновка – проф. Светлана Александрова (УНСС), преизчисляване – доц. Божидар Иванов

подпочвените и повърхностните води, почви, както и постигане положителни резултати по отношение на адаптивността спрямо изменението на климата.

Подпомагането по тази мярка се предоставя под формата на годишни плащания на площ.

В методологията изчисленията са направени за следните показатели:

Среден брутен марж при трайни насаждения и зеленчуци на ха - среден брутен марж се разбира осреднената разликата между паричната стойност на брутните приходи и променливи разходи за 3 годишен референтен период;

Очаквани производствени загуби от ограничаване на пестицидите – загуби от добиви в резултат на ограничаване на употребата на пестициди;

Увеличени разходи от ограничаване на пестицидите, ха – разходи за отглеждане и увеличаване на земеделската продукция от единица площ чрез алтернативни технологии и вещества заместващи пестицидите;

Увеличени разходи от ограничаване използването на торове, ха- разходи за използване на технологии заместващи азотните торове за постигане на устойчивост и подобряване на добивите на земеделската продукция от единица площ;

Допълнителни лабораторни разходи за изследвания от ПРЗ и нитрати;

Транзакционни разходи за преминаване към подобна технология и валидиране на прилаганата практика – това са административни и разходи за удостоверяване изпълнение на съответната дейност;

Алгоритъмът за изчисляване на компенсаторното подпомагане е представен в табл. 1

Таблица 1. Алгоритъм за определяне на компенсаторно подпомагане за насърчаване на намалението на употребата на пестициди”

Мярка „ Насърчаване намалението на употребата на продуктите за растителна защита и торове през контрол в краен продукт“			
Среден брутен марж при трайни насаждения и зеленчуци на ха	1	лв/ха	3900
Очаквани производствени загуби от ограничаване на пестицидите	2	дял	0,06
Увеличени разходи от ограничаване на пестицидите, ха	3	лв/ха	50,00
Увеличени разходи от ограничаване използването на торове, ха	4	лв/ха	25,00
Допълнителни лабораторни разходи за изследвания от ПРЗ и нитрати	5	лв/ха	110,00
Транзакционни разходи за преминаване към подобна технология и валидиране на прилаганата практика	6	лв/ха	70,00
Компенсаторно плащане на хектар при намаляване използването на пестициди за интензивни култури (плодове и зеленчуци)	7=1*2+3+4+5+6	лв/ха	489,00
	8=7/1,95583	евро/ха	250,02

Компенсаторно плащане на хектар покриващи лабораторни и транзакционни разходи за преминаване към технология за намаляване използването на пестициди при интензивни култури (плодове и зеленчуци)	9=5+6	лв/ха	180,00
	10=9/1,95583	евро/ха	92,03

*средният брутен марж е разликата между брутната продукция и разходите